

Κ. Μ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ
(Διδάκτορας τῆς Φιλολογίας)

Ο ΑΠΟ ΣΗΛΥΒΡΙΑΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΠΑΪΣΙΟΣ

(Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ
περιοδικοῦ «Θρακικά»
Τόμου Γ').

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΣ Ἰ. Α. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΙΑΣ - ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ, 23

1932

Ο ΑΠΟ ΣΗΛΥΒΡΙΑΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΑΪΣΙΟΣ (*)

§1) Ἡ Ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος κοινότης Φιλιππουπόλεως ηὔτυχε κατά τοὺς μακροὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας (1363-1878) νὰ ἔχη μητροπολί-
τας διαπρέψαντας ἐπὶ παιδείᾳ, σωφροσύνῃ καὶ διοικητικαῖς ἀρεταῖς, ὧν
τινες ἀνῆλθον καὶ εἰς τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον,
οὐκ ὀλίγοι δὲ ἐποίμαναν εὐδοκίμως καὶ ἄλλας τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρ-
χικοῦ κλίματος ἐπαρχίας. Μεταξὺ τούτων συγκαταριθμεῖται καὶ ὁ ἀπὸ
Τρίκκης μὲν τῆς Θεσσαλίας καταγόμενος ἀπὸ Σηλυβρίας δὲ εἰς τὸν μη-
τροπολιτικὸν θρόνον τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως ἀναρ-
ρηθεὶς ἄκων ὑπὸ τῆς ἱεράς Συνόδου πατριαρχεύοντος τοῦ Κυρίλλου ἀρχι-
ερεῦς Παΐσιος, ὅστις ἐποίμανε τὴν Κοινότητα περιουστάτα κατά τοὺς ταρα-
χωδεστάτους αὐτῆς χρόνους, νοσήσας δὲ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Φιλιππου-
πόλει φθίνοντος τοῦ ἔτους 1821¹⁾. Ὁ οἰκονομὸς Κωνσταντίνος ἱερεὺς Φι-

(*) Ὁ Μ. Ι. Γεδεὼν ἐδημοσίωσεν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Ὁ Κώδιξ τοῦ Παΐσιου
21 ἐπιστολάς καὶ ἀρχετὰς περὶ αὐτοῦ πληροφορίας εἰς τὸν Θ' τόμον τῆς Ἐκκλη-
σιαστικῆς Ἀληθείας (1888) σελ. 4 καὶ ἐξῆς. Ἀναφέρει ὅτι ἔγραψε ἐπιγράμματα
καὶ στίχους πολλοὺς περὶ διαφόρων μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξεδό-
θησαν 18 στίχοι καὶ τὸ Προσκυνητάριον τοῦ βα Α ἐλ. μοναστηρίου τοῦ Δοχεια-
ρίου τοῦ ἐν τῷ Ἁγιαννίφ ὄρει ἐν Βουκουρεστίῳ 1843 καὶ μετέφρασε εἰς τὴν δη-
μοτικὴν τὰ περὶ συστάσεως τοῦ ἐν Κων]πόλει σεβασμίου οἴκου τῆς Ζωοδόχου Πη-
γῆς τοῦ Καλλιότου Ξανθοπούλου ἐκδοθὲν τὰ ἐν Κων]πόλει τῷ 1812. Ἀναφέρει ὅτι
ἀπέθανε τῷ 1821.

1) Ἡ χρονολογία τοῦ θανάτου του δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἡμῖν γνωστή. Τὸ ἐν τῷ
κώδικι τῆς ἱεράς μητροπόλεως (1781-1845) τελευταῖον πρακτικὸν τὸ φέρον τὴν
ὑπογραφὴν του εἶναι τῆς 8ης Ἀπριλίου τοῦ 1821 (σελ. θα'). Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἀκολου-
θοῦσι ἕτερα δύο πρακτικά, τὸ μὲν διαζυγίου ἀπὸ Αὐγούστου 29, τὸ δὲ κληρονομι-
κοῦ συμβιβασμοῦ ἀπὸ Ὀκτωβρίου 14 τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀνυπόγραφα μὲν ὑπ' αὐτοῦ
ἀλλὰ συντεταγμένα τῇ ἰδίᾳ χειρὶ, αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ τοῦ 1822 ἀρχιερατεῖει ὁ Σαμου-
ήλ (Τσουκαλᾶ, ἱστοριογεωγραφικὴ περιγραφὴ τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως, 1851,
σελ. 84), ὅστις οὐδὲν πρακτικὸν κατέλιπεν ἐν τῷ κώδικι, διότι ταῦτα ἀρχονται πάλιν
ἐπὶ τοῦ Νικηφόρου ἀπὸ τοῦ 1824, εἰκάζεται ὅτι ὁ Παΐσιος ἀπέθανε φθίνοντος
τοῦ 1821 ἢ ἀρχομένου τοῦ 1822.

λιππουπολίτης καὶ διευθυντῆς τῆς ἑλληνικῆς κεντρικῆς σχολῆς ἀφιερῶν εἰς τὸν Παῖσιον τὸ τύποις ἐν Βιέννῃ ἐκδοθὲν ἐγγχειρίδιόν του περὶ τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως πρὸς ἄλλοις γράφει περὶ αὐτοῦ ἐν τῇ ἀφιερῶσει του ἀπὸ μηνὸς Μαΐου 1891 καὶ τάδε: «...Αὐτὸς καὶ γὰρ νεύσει τοῦ κρείττονος πατῆρ ἐν Χριστῷ καὶ ποιμὴν κατὰ πάντα χριστομίμητος ταυτησὶ τῆς ἐπαρχίας εἶναι κεκλήρωσαι. Ἐνθεν τοι καὶ προνοεῖς ἐκάστοτε ἐμφρόνως τὴν τῶν λογικῶν σου προβάτων βελτίωσιν, ποδηγετῶν ἡμᾶς ἅπαντας ἐπὶ νομάς σωτηρίους, αἱ κατὰ τὸν διπλοῦν ἡμᾶς ἄνθρωπον ἀπαρτίζουσι. Δέος δέ με κατεῖχε καθορῶντα τὸ ἀνάβημα λιτὸν ὄν πάνυ καὶ ἀνάξιον, μὴ ὅτι γε τῷ ὑμετέρῳ πανιέρῳ σηκῷ ἀνατεθῆναι, ἀλλ' οὐδ' εἰς ὄψιν τῆς ὑμετέρας μεγαλοφρίας ἐλθεῖν...»⁽¹⁾.

§ 2) Ἡ ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος κοινότης Φιλιππουπόλεως συνεστήθη πιθανῶς ἅμα τῇ ἀλώσει τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων ὑπὸ τῶν ἐναπομεινάντων καὶ τῶν καταφυγόντων εἰς αὐτὴν ἄλλοθεν χριστιανῶν ἀντικαταστήσασα τὴν πόλιν, ὅθεν ἐκλήθη πολιτεία Φιλιππουπόλεως⁽²⁾. Οἱ τέως ἐλεύθεροι χριστιανοὶ μεταπεσόντες εἰς δούλους (ραγιᾶδες) τῶν κατακτητῶν συνηδελφώθησαν καὶ συνησπασθήσαν περὶ τὰς μόνας ἐπιτραπέισας αὐτοῖς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς, εἰς ἃς κατεπεσάν πρὸς λύσιν τῶν πρὸς ἀλλήλους διαφορῶν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν ποικίλων κοινωνικῶν καὶ οἰκογενειακῶν τῶν ὑποθέσεων. Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς βασιλευσούσης ἀναγνωρισθέντος ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ Μωάμεθ Βου τοῦ οἰκουμενικῷ πατριάρχου ὡς ἐκκλησιαστικοῦ καὶ πνευματικοῦ ἀρχηγῶ τῶν ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ ὀρθοδόξων χριστιανῶν (Ρωμαίων) μετὰ τῶν γνωστῶν προνομιῶν ἀπεστάλη μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως ὁ ἀπὸ Πελοποννήσου Διονύσιος, μαθητῆς Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, πατριαρχεύσας βραδύτερον..⁽³⁾ Οὗτος ἀναλαβὼν τὰ ἐκκλησιαστικὰ του καθήκοντα προφανῶς χρώμενος ταῖς χορηγηθείσαις ὑπὸ τοῦ σουλτάνου τῇ ἐκκλησίᾳ προνομίαις, ἀνέλαβε καὶ τὴν διοίκησιν τῆς πολιτείας, ἀντιπροσωπεύων αὐτὴν πρὸ τῶν τοπικῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, καὶ ὄν ὑπεύθυνος αὐταῖς διὰ τὴν νομιμοφροσύνην καὶ ὑποτέλειαν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ του ποιμνίου. Ἐκ τούτου τὸ κῦρος καὶ ἡ δύναμις τῆς ἐκκλησίας ὡς ἀνεγνω-

1) *Οἰκονόμου Κωνσταντίνου ἱερέως*, περὶ τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως, Βιέννη, ἔτος 1819, σελ. 6.

2) Ἐν τοῖς κώδιξι τῆς ἱεράς μητροπόλεως, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ ἐν Φιλιππουπόλει ρουφετίου τῶν ἀμπατζήδων, τὸ ὄνομα *πολιτεία* ἀντὶ τοῦ *ἡ κοινότης*, ἀπαντᾷ μέχρι τῶν ἀρχῶν σχεδὸν τῆς δευτέρας πεντηκονταετίας τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ ἀπλοῦς λαὸς τῆς τε Φιλιππουπόλεως καὶ τοῦ Στενιμάχου μετεχειρίζετο μέχρις ἐσχάτων τὴν λέξιν *πολιτεία* ἀντὶ τοῦ *πόλις*.

3) *Πατριαρχικῆς ἱστορίας Κων)πόλεως 1454-1588*, σελ. 107, ἔκδ. Βόννης.—*Κ Κούμα*, ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, τόμ. VII, σελ. 436 καὶ ἐξῆς, Βιέννη 1831.—*Τσουκαλά Γ.* αὐτόθι, σελ. 82.

ρισμένης ἐπισήμου ἀρχῆς ἀπέβη ἀκλόνητος πλέον παρὰ τοῖς μέλεσι τῆς κοινότητος. Ὁ μητροπολίτης πρὸς διοίκησιν τῶν εἰς τὴν μητρόπολιν του ὑπαγομένων εὐαγῶν ἰδρυμάτων καὶ πρὸς ἀπονομὴν εὐθυδικίας εἰς τοὺς αἰτουμένους παρ' αὐτοῦ τοιαύτην κατήρτισε περὶ ἑαυτὸν συμβούλιον ἐκ τῶν προκρίτων (ἀρχόντων) τῆς πολιτείας καὶ τῶν σεβασμιωτέρων κληρικῶν. Οὕτω κατηρτίσθη ἡ πρώτη διοικητικὴ τῆς πολιτείας ἀρχὴ ἐν τῇ μητροπόλει ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ μητροπολίτου ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ, πάντως κληρικοῦ, κωλυομένου τοῦ μητροπολίτου. Αὕτη συνεχρομένη ἐν τακταῖς ἡμέραις τῆς ἑβδομάδος συνεσκέπτετο περὶ τῶν πραγμάτων τῆς πολιτείας καὶ ἀπεφάσιζε περὶ τῶν ὑποβαλλομένων τῇ μητροπόλει ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὑποθέσεων των γινομένου πρακτικοῦ καὶ καταχωριζομένου ἐν τῷ κώδικι τῆς μητροπόλεως, συνυπογραφομένου δὲ ὑπὸ πάντων τῶν παρισταμένων κατὰ τὴν ἀπόφασιν καὶ ἐπιβεβαιουμένου ὑπὸ τῶν μητροπολίτου.

Τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου δὲν ἦσαν αἰρετά, ἀλλ' ὀνομάζοντο ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου ἐφ' ὅρου ζωῆς, ἀποθνήσκοντα δὲ ἀποχωροῦντα ἀντικαθίσταντο ὑπὸ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν, ἐκ τούτου ἐδημιουργήθη ἀριστοκρατικὴ τις κοινωνικὴ εὐγενῶν περὶ τὴν μητρόπολιν τάξις ἀπὸ τῶν πρώτων τῆς τουρκοκρατίας χρόνων, ἢ τῶν ἀρχόντων. Εἶχον δὲ οὗτοι καὶ τίλους παραμειναντας ἀπὸ τῆς βυζαντινοκρατίας, μεθ' ὧν αἰείποτε συνυπεγράφοντο. Οἱ τίτλοι των ἦσαν ἀρχῶν *λογοθέτης, ρητορ, δικαιοφύλαξ, διερμηνεὺς, σκευοφύλαξ, χαρτολάριος, ρεφερενδάριος καὶ δοτιάριος*. Ἐφ' ὅσον δὲ προϊόντος τοῦ χρόνου ἡ πολιτεία ἐπληθύνετο διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως νέων μελῶν εἰς τὴν πόλιν καὶ αἱ συντεχνίαι (ρουφέτια) διοργανωθεῖσαι προώδεον καὶ καθίσταντο οικονομικῶς ἰσχυραὶ καὶ ἐρείσματα τῆς πολιτείας, ἐπὶ τοσοῦτον τὸ ἔργον τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ἐγένετο πολυσχιδέστερον καὶ σπουδαιότερον, διὰ τὸ μητροπολίτης ἤρξατο προσκαλῶν ὡς μέλη καὶ τοὺς πρωτομαῖστορας τῶν πλουσιωτέρων ρουφετίων ἢ διατελέσαντας τοιούτους καὶ ἀπολαίοντας φήμης καὶ σεβασμοῦ παρὰ τοῖς πολιταῖς. Οὗτοι ἦσαν συνήθως οἱ εὐδοκίμησαντες ἐν τῷ ἐπαγγέλματι των, ἰδίως ἐκ τῶν ἀμπατζήδων, καυταντζήδων καὶ γουναράδων. οἷτινες ἐγνώρισαν καὶ ἄλλας χώρας ἀποδημήσαντες δι' ἐμπορικὰς ὑποθέσεις των καὶ ἐπλουτίσθησαν, φιλοτιμούμενοι δὲ ν' ἀνέλθωσι κοινωνικῶς ὑψηλότερον, συνηνώθησαν μετὰ τῶν εὐγενῶν καὶ οὕτω ἡ τάξις αὐτῶν ἠῤῥήθη προστεθέντων αὐτῇ καὶ τῶν ζαπλοῦτων μπεγλητζήδων. Οὕτω δὲ διηρθέθησαν τὰ μέλη τῆς πολιτείας εἰς δύο τάξεις, τὴν τῶν εὐγενῶν (ἀρχόντων - προκρίτων—τσελεμπήδων—τζορπατζήδων) καὶ τὴν τῶν ἐπαγγελματιῶν, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰ ρουφέτια (πατρίκιοι—πληβεῖοι).

Μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος ἡ κοινότης (πολιτεία) διηυθύνετο ὑπὸ τοῦ προειρημένου συμβουλίου τῶν προκρίτων καὶ κληρικῶν,

ὅπερ ἐπὶ τῶν προσαγομένων αὐτῷ πρὸς ἐκδίκασιν ἰδιωτικῶν ὑποθέσεων ἐπεῖχε τόπον ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου· ὅθεν καὶ ὁ τύπος τοῦ πρακτικοῦ ἐπὶ οἰασδῆποτε ἀποφάσεως αὐτοῦ ἦτο: «Διὰ τοῦ παρόντος ἀποδεικτικοῦ καὶ ἐμμαρτύρου γράμματος γίνεται δῆλον ὅτι παραστὰς ἢ παραστάντες ἔμπροσθεν ἡμῶν (τοῦ μητροπολίτου) ἢ ἔμπροσθεν τῆς ταπεινότητος ἡμῶν καὶ τῶν ἐντιμοτάτων κληρικῶν καὶ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων τῆς πολιτείας ὁ... ἢ οἱ...» ἐν δὲ τῷ τέλει: «Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο τὸ παρὸν ἐμμάρτυρον γράμμα ἐπιβεβαιώσαι τῆς ἡμετέρας ταπεινότητος καὶ μαρτυρία τῶν ἐντιμοτάτων κληρικῶν καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων τῆς πολιτείας καὶ ἐδόθη εἰς χεῖρας τοῦ...καταστρωθὲν καὶ ἐν τῷ κώδικι τῆς μητροπόλεως» ἀπὸ δὲ τοῦ 19ου αἰῶνος «ἵνα ἔχη τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἐν παντὶ κριτηρίῳ δικαιοσύνης».

§ 3) Ἐπὶ τοῦ μητροπολίτου Ἰωαννικίου τοῦ Βυζαντίου (1809—1816), ἀνδρὸς λογίου μὲν, ἥκιστα δὲ διοικητικοῦ, τὰ ρουφέτια, πρωτοστατοῦντος τοῦ τῶν ἀμπατζήδων, ἠξίωσαν ὅπως τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, τὸ ἐκδικάζον τὰς ὑποθέσεις τῶν μελῶν τῆς πολιτείας, ἀποτελεῖται ἀποκλειστικῶς ἐκ μελῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν ρουφετίων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἐκάστοτε μητροπολίτου καὶ οὐκ ἐκ μελῶν ἐκ τῶν προκρίτων, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου. Ἡ τῶν αὐτῶν ἀξίωσις δὲν ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τε τοῦ μητροπολίτου καὶ τῶν εὐγενῶν ἐκ φόβου πιθανῶς μὴ ὀχλοκρατηθῆ βαθμηδὸν ἢ πολιτεία καὶ ἐντεῦθεν ἤρξαντο αἱ ἐριδες καὶ αἱ ὀργαίαι μεταξὺ τῶν δύο προμνημονευθεσῶν τάξεων. Ἐπειδὴ δέ, ὡς φαίνεται, ὑπὲρ τῶν ρουφετίων ἐτάχθη ὁ λαοφιλὴς σακκελλάριος τῆς μητροπόλεως κύρ Μανουὴλ καὶ ὑπελήφθη ὑπὸ τῶν εὐγενῶν ὡς ἡ πέτρα τῶν σκανδάλων, κατ' αἴτησιν τοῦ μητροπολίτου καὶ τοῦ συμβουλίου καθηρέθη ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου. Τὸ τοιοῦτον ἐξήρθε ἐπὶ πλέον τὴν λαϊκὴν τάξιν καὶ ἐκορύφωσε τὰ πάθη καὶ τὰ μίση μεταξὺ τῶν ρουφετίων καὶ τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν ὀπαδῶν των, ὥστε αὐτὸς ὁ μητροπολίτης πρὸς εἰρήνευσιν τοῦ ποιμνίου τοῦ ἠναγκάσθη νὰ συστήσῃ εἰς τὸ πατριαρχεῖον τὴν γενομένην ἀναφορὰν πάντων τῶν ρουφετίων ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ προμνημονευθέντος σακκελλαρίου, εἰς τὸ ἱερατικόν του ὑπουργεῖον, ὡς μετανοήσαντος καὶ ὑποσχομένου ὅτι δὲν θ' ἀναμγνύηται τοῦ λοιποῦ εἰς πράγματα ἀλλότρια τῶν καθηκόντων του. Τὸ πατριαρχεῖον ἀποκατέστησε διὰ συνοδικοῦ γράμματος τὸν καθαιρεθέντα σακκελλάριον εἰς τὸ ἱερατικὸν αὐτοῦ ὑπουργεῖον μεθ' ὅλων τῶν προτέρων δικαιωμάτων του, συγχρόνως δὲ ἐν τῷ αὐτῷ γράμματι ἐξέπεμψεν ἀφορισμὸν κατὰ τῶν ταραξιῶν τῆς κοινότητος ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θὰ ἐπήρχειτο οὕτω ἢ ποθητῇ γαλήνῃ παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς. Παρατιθέμεθα ἐνταῦθα τὸ δεύτερον μέρος τοῦ συνοδικοῦ τούτου γράμματος, ὅπως καταδειχθῆ εἰς ποίαν κατάστασιν περιῆλθεν ἡ κοινότης τότε.

«Κύριλλος ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κων)πόλεως, νέας Ρώμης καὶ οἰκου-
μενικὸς πατριάρχης... Ἐπεὶ δὲ ἐμάθομεν ὅτι ἐξ ἐπηρείας τοῦ μισοκάλου
δαίμονος διατρέχουσιν ἔριδες, διχόνοια καὶ ἄλλα τοιαῦτα πάθη σατανικὰ
μεταξύ τινων εἰς τὰ αὐτόθι καὶ ἐκ τούτων πολλάκις ἀναφύονται καὶ πρὸς
ἀλλήλους καταδρομαὶ καὶ συσκευάζονται ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύσιφ σκευωρία
διὰ τε γραμμάτων καὶ τρόπων ἄλλων διαφόρων ἐναντίον ἀδελφῶν Χρι-
στιανῶν, χρέος ἐκπληροῦντες ἐκκλησιαστικὸν προῶτον μὲν ἐντελλόμεθα καὶ
ἐπιτάττομεν πᾶσιν ὑμῖν, ἵνα διάγητε πρὸς ἀλλήλους ἐν ὁμονοίᾳ ἀδελφικῇ
καὶ ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ χωρὶς τρόπων πεισμονικῶν καὶ ἐκδικήσεων μήτε κοι-
νῶς μήτε μερικῶς, καθότι τὰ τοιαῦτα καὶ τῷ χριστιανικῷ χαρακτῆρι ἀνάρ-
μοστά εἰσι προφανῶς καὶ καταντῶσι πολλάκις εἰς ὄλεθρον καὶ ἀφανισμόν
ψυχικὸν ἅμα καὶ σωματικὸν τῶν κακοβούλων αὐτὰ ἐργαζομένων· παγίδι γὰρ
φησί, ἀλώσονται οἱ εὐφραϊνόμενοι ἐπὶ πτώσει εὐσεβῶν καὶ ὀδύνη κατανα-
λώσει αὐτόθι πρὸ τοῦ θανάτου αὐτῶν. Ταῦτα προηγουμένως παραγγέλλο-
μεν, ἵνα προσέχητε σύμπαντες καλῶς, εἰδότες ὅτι γνωστοὶ γενόμενοι ὀνο-
μαστί οἱ ἐπιχαιρέκακοι οὗτοι ἐκτὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ δορυμνότην πολι-
τικὴν ὑποστήσονται παιδεΐαν.

Εἶτα δὲ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς ἵνα ὅσοι καὶ ὅποιοι τῶν χριστιανῶν
ἱερωμένοι ἢ λαϊκοί, μικροὶ ἢ μεγάλοι, ἐκάστης τάξεως καὶ βαθμοῦ, ἀθετοῦν-
τες τὰς πατρικὰς ἡμῶν ἐντολὰς ταύτας ἐπιμένωσι τῇ σατανικῇ πεισμονῇ
αὐτῶν καὶ κακοβούλῳ προαιρέσει, καὶ εἴτε ἐξ ἰδιοπαθείας εἴτε ἐξ ἄλλης
τινὸς αἰτίας κινηθῶσι κρυφίως ἢ φανερῶς πρὸς ἐκδίκησιν καὶ καταδρομὴν
τινος τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν χριστιανῶν καὶ συρράψωσι κατ' αὐτῶν διαβολὰς
καὶ κατηγορίας· εἴτε ἐγγράφως εἴτε ἀγράφως, ἔργον ἀσυνειδήτως τὴν βλάβη
καὶ ζημίαν τοῦ πληθῆος ποιοῦμενοι, οἱ τοιοῦτοι, ὡς κακόβουλοι, δόλιοι,
μισάδελφοι, κακεντρεχεῖς καὶ πολέμοι τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ ὁμονοίας, ἀφω-
ρισμένοι ὑπάρχοντες ἀπὸ θεοῦ καὶ καταραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι καὶ μετὰ
θάνατον ἄλυτοι καὶ τυμπανιαῖοι καὶ πέτρα καὶ σίδηρος λυθείησαν, αὐτοὶ δὲ
μηδαμῶς, κληρονομήσειαν τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα
στένοντες εἶεν καὶ τρέμοντες ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ὁ Κάιν, σχισθεῖσα ἡ γῆ κατα-
πίοι αὐτοὺς ὡς τὸν Δαθᾶν καὶ τὸν Ἀβειρών, ἄγγελος κυρίου καταδιώξας
αὐτοὺς ἐν πυρίνῃ ὀμοφάτῃ, ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ εἶη ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ
προκοπὴν μήποτε ἴδοιεν μηδὲ πρόσωπον θεοῦ ἔχοντες καὶ τὰς ἀράς πάντων
τῶν ἀπ' αἰῶνος ἁγίων καὶ τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων τῆς ἐκκλησίας πατέ-
ρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων συνόδων, ἂν μὴ ποιήσωσιν, ὡς
γράφομεν ἐξ ἀποφάσεως.

αωιέ', ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ Ἰνδικτιόνος δη.

Καισαρείας Φιλόθεος, Ἡρακλείας Μελέτιος, Νικαίας Ἰωαννίκιος, Τουρ-
νόβου Μακάριος, Ἐλασσῶνος Ἄνθιμος, Νύσσης Μελέτιος, Χαλκηδόνος Γε-
ράσιμος»

Ἁ Φιλιππουπόλεως Ἰωαννίκιος ὑποβεβαιοῖ ὅτι ἴσον ἐστί (1)

Δυστυχῶς ὁ συνοδικὸς ἀφορισμὸς δὲν ἐπενήργησε πρὸς καθυσύχασιν τῆς κοινότητος, ἐφ' ὅσον δὲν ἐξεπληροῦτο ἡ ἀξίωσις τῶν ρουφετίων. Ἡ δὲ ἀπρονοησία τοῦ Ἰωαννικίου ἐπετράχυνε τὴν κατάστασιν. Ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀρχείων τῶν ἀμπατζήδων ὁ μητροπολίτης τῆ βοηθεία τοῦ ναζίρη (διοικητοῦ) τῆς πόλεως περιώρισε πρὸς σωφρονισμόν ταραξίας τινὰς ἐκ τῶν μαϊστόρων εἰς τὴν δίωρον ἀπέχουσαν τῆς πόλεως ἐπὶ τῆς Ροδόπης μονὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἡ πράξις του αὕτη συνήνωσεν ἅπαντα τὰ ρουφέτια κατ' αὐτοῦ, ἅτινα διεμαρτυρήθησαν πρὸς τὸν διοικητὴν καὶ τὴν ἐπομένην Κυριακὴν περὶ τοὺς 500 μαϊστόρους ἐπεσκέψαντο δι' ἵππων, ἀμαξῶν καὶ ἄλλων ὑποζυγίων ἐπιδεικτικῶς τοὺς περιορισμένους ἐν τῇ μονῇ, οὓς καὶ ἐπανήγαγον εἰς τὴν πόλιν. Μετὰ τοῦτο ὁ μὲν Ἰωαννίκιος ἐξεδιώχθη ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, διωρίσθη δὲ πάλιν μητροπολίτης ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὁ κληρικὸς Φιλιππουπολίτης Εὐγένιος, διδάσκαλος ἐν τῇ κεντρικῇ σχολῇ, ὅστις προηγουμένως δις ἠοχηράτευσεν ἐπὶ τινι χρόνῳ τῷ 1807 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κυρίλλου, ἐκθρονισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἀγγιάλου ἐπιβήτορος Ἰωάσαφ καὶ τῷ 1809 καθαιρεθέντος τούτου ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας μετὰ δεκαοκτῶ μηνῶν ἀρχιερατείαν ἅμα τῇ πτώσει ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ προστάτου του βεζύρου μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀπὸ Ἐλασσῶνος ἀναδειχθέντος μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως Ἰωαννικίου (2). Ἡ μεγάλη ἐκκλησία συναισθημένη ἐπὶ τέλους ὅτι ἡ Κοινότης Φιλιππουπόλεως, ὅπως ἠσυχάσῃ, χρῆζει σιβαρᾶς καὶ σώφρονος διοικητικῆς χειρὸς, ἀνέδειξε μητροπολίτην αὐτῆς τῷ 1810 τὸν ἀπὸ Σηλυβρίας Παῖσιον, γέροντα σεβάσμιον, διακριθέντα ἄλλοτε ὡς ἔξαρχον ἐν τῇ ταρασσομένη Πελοποννήσῳ καὶ ἐν ἄλλαις ὑπηρεσίαις, ὅστις ἀφικόμενος εἰς τὴν πόλιν τῇ 21ῃ Μαΐου ἐγένετο δεκτὸς μετὰ πάσης φιλοφροσύνης καὶ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ συμπάντων τῶν πολιτῶν.

§ 4) Πρῶτον μέλημα τοῦ Παῖσιου ἅμα τῇ ἐγκαταστάσει εἰς τὴν μητρόπολιν ἦτο ἡ συναδέλφωσις τοῦ δι´σταμένου ποιμνίου του ὅθεν μελετήσας καλῶς τὴν κατάστασιν καὶ συζητήσας αὐτὴν μετὰ τε τῶν προκρίτων καὶ τῶν πρωτομαϊστόρων τῶν ρουφετίων, κατώρθωσε συμβουλευίων καὶ κατηγῶν νὰ συμφιλώσῃ τοὺς πάντας, ἐπιτρέψας νὰ συστηθῇ ἑπταμελὲς συμβούλιον, ἐκλεγόμενον κοινῇ γνώμῃ ὑπὸ πάντων τῶν ρουφετίων, ὅπερ ὄφειλε συνεργόμενον εἰς τὴν μητρόπολιν δις τῆς ἐβδομάδος μετὰ τοῦ οἰκονόμου καὶ σακκελλίου νὰ θεωρῇ ἐκκλησιαστικῶς τὰς μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ὑπαρχούσας κρισιολογίας καὶ διαφοράς. Οὕτω δὲ πρὸς τῷ μονίμῳ διοικητικῷ συμβουλίῳ τῆς κοινότητος συνεστήθη καὶ τὸ αἰρετὸν λαϊκὸν δικαστήριον. Βραδύ-

1) Κώδικος ἱερᾶς μητροπόλεως (1781—1845) σελ. 91.

2) Τσουκαλά Γ. αὐτόθι, σελ. 83.

τερον δὲ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ἀρχιερατείας Νικηφόρου τοῦ Λεσβίου τοῦτο σιωπηλῶς ἐξ ὀλιγορίας τῶν πολιτῶν κατηγορήθη (1) παρέμεινε δὲ περὶ τὸν μητροπολίτην διοικητικὸν συμβούλιον, ὅπερ ἀπετέλεσε τὴν δημογεροντίαν τῆς κοινότητος, ἔχουσαν ὑπὸ τὴν προεδρείαν ἀείποτε τοῦ ἐκάστοτε μητροπολίτου ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ τὴν διαχείρισιν τῶν κοινοτικῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἐκδίκασιν κατὰ τὴν διακέλευσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν νόμων τῶν μεταξὺ τῶν χριστιανῶν διαφορῶν. Εἰ καὶ δὲ ἡ δημογεροντία ἦτο πλέον αἰρετή, οἱ πλείονες τῶν δημογερόντων ἐξελέγοντο ἐκ τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν πλουσίων, οἵτινες πολλαχῶς φαινόμενοι ὠφέλιμοι καὶ ἀρωγοὶ εἰς τὴν κοινότητα εἶχον ἀείποτε τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ λαοῦ (τῶν ρουφετίων), οἱ δὲ λοιποὶ ἦσαν ἐκ τῶν πρωτομαϊστόρων τῶν κυριωτέρων ρουφετίων.

Παρατιθέμεθα ἐνταῦθα τὸ πρακτικὸν τῆς συμφιλίωσης τῶν μελῶν τῆς κοινότητος καὶ τῆς συστάσεως τοῦ ἑπταμελοῦς λαϊκοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συμβουλίου συνταχθὲν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ μητροπολίτου Παΐσιου.

Διὰ τοῦ παρόντος ἐκκλησιαστικοῦ ἀποδεικτικοῦ καὶ συμφωνητικοῦ γραμματος δηλοποιεῖται ὅτι φθόνῳ καὶ συκοφαντικῇ διαβολικῇ μὲ τὸ νὰ ἦτον ἐχθροπάθεια ἀνάμεσον τῶν ἐντιμοτάτων προϋχόντων καὶ δημογερόντων τῆς πολιτείας ταύτης Φιλιππουπόλεως καὶ ἐκ τούτου συνέβαινον πολλάκις ἀλληλομαχίαι καὶ σκάνδαλα καὶ κατηγορίαι ἀνάμεσον τῶν, ἡ ταπεινότης ἡ ἐμὴ προβλέπουσα ταῦτα μὲ θλίψιν τῆς καρδίας μου ὅτι εἰσὶν ἐναντία τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἀλλότρια καὶ θέλουσι φέρει τέλη κακὰ καὶ ἐπιζήμια εἰς τε ἀλλήλους καὶ εἰς ὅλην τὴν πολιτείαν, Θεοῦ βοηθεῖα παραινέσαντες αὐτοὺς τὰ δέοντα τοὺς ἠγαπήσαμεν ἀνάμεσον τοὺς καὶ ἐφιλιώθησαν ὁμολογήσαντες καὶ ὑποσχόμενοι μὲ τὸ ἐν φόβῳ Θεοῦ, διὰ νὰ φυλάξωσιν ἕως τέλους τὴν τοιαύτην ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν, χωρὶς νὰ κατηγορηθῶσιν ἐνώπιον ἐνὸς καὶ ἄλλου, χωρὶς νὰ κατατρεχθῶσι πρὸς ζημίαν τοὺς· εἰς τὸν ὁποῖον σύνδεσμον τῆς ἀγάπης εἰσὶν ὑποσχόμενοι οἱ τε χρησιμώτατοι πραγματευταὶ καὶ τιμιώτατοι πρωτομαϊστορες τοῦ ἰσναρίου τῶν ἀμπατζήδων, καυταντζήδων, γουναράδων καὶ μπακάληδων καὶ τῶν λοιπῶν ρουφετίων, διὰ νὰ εἶναι ὅλοι ἠνωμένοι καὶ συνδεδεμένοι ὡς μία ἀδελφότης καὶ ἔτι ἐξ αὐτῶν νὰ διορισθῶσι μὲ κοινὴν γνώμην ἑπτὰ ὑποκείμενα ἄνδρες τίμοι, δύο ἐκ τῶν πραγματευτῶν, δύο ἐκ τῶν ἀμπατζήδων, εἷς ἐκ τῶν καυταντζήδων, εἷς ἐκ τῶν γουναράδων καὶ εἷς ἐκ τῶν μπακάληδων, διὰ νὰ θεωρῶσι πᾶσαν ἐμπέπτονσαν ὑπόθεσιν τῶν μαχαλέδων τῶν, συνερχόμενοι καὶ εἰς τὴν μητρόπολιν δις τῆς ἑβδομάδος τῆς τετραδὶ, ἔστιν ὅτε καὶ τῆ παρασκευῇ ὁμοῦ μετὰ τοῦ οἰκονόμου καὶ σακελλίου διὰ νὰ θεωρῶνται ἐκκλησιαστικῶς ἐνώπιον αὐτῶν, εἴ τινες κρισολογίαι τύχωσι καὶ

1) Τσουκαλᾶ Γ. Ἡ Βουλγαροσλαβικὴ συμμορία κτλ. ἐν Κων]πόλει, ἔτ. 1859, σ.42.

διαφοραὶ μεταξὺ τῶν χριστιανῶν, αἱ ὁποῖαι ὀφείλουσι θεωρεῖσθαι ἔμπροσθεν αὐτῶν κατὰ τὴν διακέλευσιν τῶν ἱερῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν νόμων δικαίως. Εἰ δέ τις φωραθῆ διαστρέφων ταῦτα ἢ κακίᾳ φερόμενος θελήσῃ νὰ ἀνατρέψῃ τὴν χριστιανικὴν ταύτην συμφωνίαν ἢ νὰ κινήσῃ γλῶσσαν κατηγοροῦν κατὰ τοῦ ἄλλου ἢ χεῖρα ἄρπαγα καὶ ζημιώδῃ, ὁ τοιοῦτος νὰ εἶναι ὑπόδικος τῇ ἀγανακτήσει καὶ ὀργῇ τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ καὶ ταῖς ἀραῖς τῶν ἁγίων πατέρων καὶ νὰ κατατρέχῃται ὑπὸ πάντων τῶν λοιπῶν προὔχόντων καὶ δημογερόντων ὅθεν καὶ ἐγένετο τὸ παρὸν συμφωνητικὸν γράμμα ἡμετέρᾳ προτροπῇ καὶ γνώμῃ καὶ αὐτοβουλήτῳ αὐτῶν προαιρέσει σὺν βεβαιώσει τῶν ἰδίων ὑπογραφῶν ἐπιβεβαιωθὲν συνήθως καὶ παρ' ἡμῶν καὶ καταστρωθὲν ἐν τῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως τοῦ εἶναι εἰς ἔνδειξιν καὶ διηνεκῇ τὴν ἀσφάλειαν.

ρωιῆ', Ἰουνίου α^{τη}.

ὁ οἰκονόμος Κωνσταντῖνος ἱερεὺς

ὁ σακκελλίου Ἰωάννης ἱερεὺς

ὁ σακκελλάριος Ἐμμανουὴλ ἱερεὺς

ὁ πρωτονοτάριος Ἰωάννης ἱερεὺς

Ἰωάννης Θεοδοσίου Σλαβουῖας

Ἀθανάσιος Χ' Δημητρίου Γκιου

[μους γκερδάνη

Δημήτριος Μιχαὴλ Κύρου

Πέτρος Παπᾶ Σαοὺλ

Ἀθανάσιος Γοβεδάρογλου

Πέτρος Γεωργίου Ράνου

Ἀγγελῆς Ἐμμανουὴλ Κοκόσης

Ἀργύριος Χ' Στοιτίζου

Χριστόδουλος Χ' Στογιάνου

Ἀθανάσιος Γεωργίου Πολίτογλου

Χ' Κυριαῖκος Μελκὼν πρωτομαί-

[στωρ τῶν ἀμπατζήδων

Χ' Παῖλος Τζόνη

Δημήτριος Χ' Γιαννάκογλου

Χ' Κωνσταντῖνος Παπαδημητρίου

Γιαννάκης Βέλιου πρωτομαίστωρ

[τῶν καυταντζήδων

Νικόλαος Δημητρίου Γιαζιτζῆς

Κωνσταντῖνος Χρήστου Ἀρναοῦ-

[τογλους

Χ' Σκάρλος Ἰωάννου

Ἰωάννης πρωτομαίστωρ τῶν γου-

[ναράδων

Κωνσταντῖνος Κυριάκου Γούναρης

Γρηγόριος Παναγιώτης πρωτομαί-

[στωρ τῶν μπακαλήδων

Γιαννάκης Κανταρτζῆς»⁽¹⁾

§ 5) Ἐπόμενος ὁ Παῖσιος εἰς τὴν ἀνέκαθεν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, ὁ ἐκάστοτε ἀναγορευόμενος εἰς τὸν θρόνον τῆς μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως ἅμα τῇ ἀναλήψει τοῦ ὑπουργήματός του νὰ σημειοῖ ἰδιοχείρως ἐν τῷ κώδικι τῆς μητροπόλεως ὀλίγα τιμὰ περὶ τῆς ἀναρρήσεως καὶ τοῦ προτέρου του βίου παρέχει ἡμῖν σύντομον αὐτόγραφον βιογραφίαν του μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς εἰς Φιλιπούπολιν ἀφίξεώς του. Ἴδου αὕτη :

«Οὐδὲν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ὅσα ἐν οὐρανῷ καὶ ὅσα ὑπ' οὐρανὸν ἐπὶ τῆς

1) Κώδικος τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως, σελ. νγ'.

γῆς, ὃ μὴ ὑπόκειται καὶ διεξάγεται τῇ μακαρίᾳ καὶ θειοτάτῃ προνοίᾳ καὶ οὐ μόνον ἐφορευούσα αὕτη οἰκονομεῖ καὶ διέπει ὅσα νοεῶς καὶ λογικῆς ἔχονται δυνάμει καὶ οὐσίας κτίσματα καὶ ὅσα μόνον ἐμφύχον καὶ φυτικῆς δυνάμει, ἀλλ' ἐξικνεῖται ἢ αὐτῆς ῥοπῇ καὶ ἐνέργειᾳ ἐπὶ τῶν ἀψύχων καὶ ἀναισθητῶν καὶ ἄχρι τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς, μετάλλων λέγω καὶ ὑπογείων ὑδάτων καὶ περιγείων· οὐδὲν γὰρ ἀπρονόητον, οὐδὲν ἡμελημένον. Διὸ καὶ ὁ προφητὰναξ Δαβὶδ βοᾷ λέγων· ἐθαυμαστώθῃ ἡ γνῶσις σου ἐξ ἐμοῦ, κύριε, καὶ πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας. Τὴν δὲ τοιαύτην θειοτάτην πρόνοιαν καὶ διεξαγωγὴν πολλῶ πλεον ἐκτείνει καὶ ἐνεργεῖ ὁ εἰς τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀγίας τριάδος σωτῆρ ἡμῶν Χριστὸς καὶ Θεὸς ὁ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσας ἐπὶ τὴν ἀγιωτάτην καὶ ὀρθόδοξον αὐτοῦ ἐκκλησίαν, ἐχομένως δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἱερὸν αὐτοῦ θεράποντας καὶ λειτουργοὺς κατὰ τὴν ἐν ἱεροῖς εὐαγγελίοις εὐειδεστάτην (;) αὐτοῦ ἐπαγγελίαν «ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ὑμῶν μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος». Ὑπὸ ταύτης τῆς θειοτάτης καὶ μακαρίας προνοίας ἐπισκιάζομενος καὶ ἐπισκεπτόμενος καὶ ἡγῶν ὁ ἐλάττωτος τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀμαρτωλὸς Παῖσιος ὁ ἐκ Τρίκκης ἐξορμώμενος τῆς Θεσσαλίας ἐκ κωμοπόλεως Κλεινόβου καὶ πρότερον ἐν τῷ ἐκεῖσε κλίματι γρηματήσας χρόνους ἱκανοὺς ἐπίσκοπος Σταγῶν, εἶτα ἐκεῖθεν ἀπέρχεται δια πατριαρχικῆς συνοδικῆς προσκλήσεως καὶ ἐπιταγῆς διέπλευσα εἰς τὸ ἀγιώνυμον ὄρος τοῦ Ἄθωνος, ὅπου κατὰ ἐκκλησιαστικὴν διακέλευσιν καὶ παντὸς τοῦ ἡμετέρου γένους ἐπίκρισιν καὶ ψῆφον ἐσυστησάμεν ἐν ἑλληνικὸν σχολεῖον ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Καρυῶν πρὸς γύμνασιν καὶ μαθήτευσιν τῶν καλογηροπαίδων καὶ ὑποτακτικῶν καὶ ἄλλων νέων ἐξωθεν ἐρχομένων, ἐπὶ συλλογῇ ἑράνου καὶ συνδρομῇ παρὰ τε τῶν σεβασμίων μοναστηρίων καὶ παρὰ τῶν ἱερῶν σκήτεων καὶ κελλείων εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐτησίου μισθοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ καθηγητοῦ. Καὶ μετὰ τὴν περαιοσιν τοῦ τοιοῦτου θεαρέστου ἔργου διακελεύσει ἐκκλησιαστικῇ ἀνήλθον εἰς τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων παραμείνας ἐκεῖσε μερικόν τινα καιρόν. Οὐ πολλοῦ μέντοι παραρρύντος καιροῦ χρείας κατεπειγούσης καθ' ὑψηλὴν ἐπιταγὴν τοῦ βασιλείου κράτους πρὸς τὴν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν ἀπεστάλην ἔξαρχος εἰς Πελοπόννησον καὶ Λακωνικὴν, λέγω τὴν Μάνην, καὶ περιήλθον ταύτας κατὰ πόλεις καὶ κωμοπόλεις δι' ὑψηλοῦ βασιλικοῦ ὀρισμοῦ καὶ γραμμάτων πατριαρχικῶν συνοδικῶν διδασκῶν καὶ στηρίζων τὸν χριστεπώνυμον λαὸν καὶ ὑποτελῆ ἐπὶ εὐνομίᾳ, εἰρήνῃ καὶ ὀφειλομένῃ ὑποταγῇ εἰς τὸ βασίλειον κράτος· καθότι τότε ὁ ἐκ γῆς καὶ χαμέρπων ἀνυψωθείς Γάλλος Ναπολλέων Μπονεπάρτης δυνάστης καὶ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἀντινόμως ἀναγορευθεὶς κατεπάτησε καὶ κατεκυρίευσε ἱκανοὺς τόπους τῶν πέριξ ἐκεῖσε βασιλείων, ἐπέπλευσε δὲ καὶ εἰς Αἴγυπτον· στρατοπαιδεύσας καὶ κρατήσας ἀκείνης καὶ δι' οἰκείων κατασκόπων

καὶ σκευωριῶν ἐνέτεινε τὰ δολερὰ αὐτοῦ δίκτυα τῆς ταραχῆς καὶ ἀποστασίας καὶ ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Λακωνίᾳ. Τῆς θείας δὲ προνοίας ἄλλα βουλευομένης τὰ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἢ ὡς ἐκεῖνος ἠγνόει, εἰρήνη πάλιν καὶ εὐνομία ἐγένετο ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ καὶ Λακωνικῷ λαῷ καὶ ἡ πρόεπουσα ὑποταγὴ καὶ φορολογία ἐπὶ τὸ βασιλεῖον κράτος. Ἐγὼ δὲ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ τοιούτου ἐξαρχικοῦ ὑπουργήματος ἀπάρας τῆς Πελοποννήσου ἀνῆλθον εἰς βασιλεύουσας ἀκείσε παρέμεινα χρόνους δέκα διορισθεὶς ὑπὸ τῆς ἀγίας ἐκκλησίας καὶ τῶν προϋχόντων τοῦ γένους ποτὲ μὲν ἐπὶ τὴν ἐφορίαν καὶ ἐπιτροπὴν τοῦ εἰς Κουρουτσεσμέ γενικοῦ καὶ πατριαρχικοῦ σχολείου, ποτὲ δὲ εἰς τὰ νοσοκομεῖα πόλεως καὶ Γαλατᾶ. Εἶτα ψήφῳ ἐκκλησιαστικῆ ἀρχιερεὺς ἀνεδείχθη τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Σηλυβρίας, ἔνθα διαμείνας καὶ ἀρχιερατεύσας ἐπὶ μῆνας δεκαοκτὼ εἰρηρικῶς καὶ εὐχαρίστως μετὰ τοῦ ἐκεῖσε χριστεπωνύμου λαοῦ, ἀφῆκε καὶ παρ' ἐλπίδα δι' ἐξάρχου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικῶν γραμμάτων καὶ διασακτιζῆ ἐπετάχθη ἐν ἐν ἀνέλθω εἰς βασιλεύουσας ἀμεταθέτως καὶ ἀνυπερθέτως ὑπέικων δὲ τῷ ἐκκλησιαστικῷ ἐπιτάγματι κατὰ τὸ ὀφειδόμενόν μοι χρέος καὶ ἀβουλήτως ἀπεδήμησα εἰς πόλιν ἀκείσε τὴν ἐκτελεσθεῖσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς ψήφους τῆς μεταθέσεώς μου κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑποτύπωσιν καὶ ἀπόντος μου καὶ ἀντὶ Σηλυβρίας Φιλιππουπόλεως ὅτε παναγιώτατος δεσπότης κύριος Κύριλλος θεοσεβῶς καὶ ἀορίστως πατριαρχεῦων καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἱερὰ σύνοδος τῶν σεβαστῶν ἀγίων γερῶντων προσεφώνησάν με : καλῶς ἦλθες ἅγιε Φιλιππουπόλεως. Τὸ αἰφνίδιον τοῦ ἀκούσματος καὶ τῆς ἀθρόας μεταθέσεως ἡ πρᾶξις ἔφερε μοι θόρυβον παραχρῆμα καὶ ἀθυμίαν καὶ ἤρξαντο οἱ ὀφθαλμοί μου δακρυρροεῖν καὶ κλαίειν στενάζοντος καὶ ἀθυμοῦντος καὶ προσκλειομένου διὰ τὸ μακρὸς τῆς ὁδοιπορίας ἄχρι τῆς Φιλίππου ἐν ταύτῃ μου τῇ προβέβηκυιά ηλικίᾳ, διὰ τε τὸ πολυφρόντιστον τῆς ἐπαρχίας ταύτης καὶ διὰ τὰς ἐκεῖσε τότε ἐμφιλοχωρούσας διχοστασίας τῶν χριστιανῶν καὶ ἔριδας κινήθοντων κατὰ τοῦ προαρχιερατεύσαντος προκατόχου μου κυρίου Ἰωαννικίου. Ὅθεν ἐκὼν ἄκων ὑπέκλινα δουλικῶς τὸν αὐχένα καὶ ἀνεδεξάμην ταύτην τὴν ἐπαρχίαν Φιλιππουπόλεως μετὰ χρέους αὐλικῆς πουργίας τριακοσίων ἐξήκοντα εὐρέθησαν παλαιὰ ἐπὶ τοῦ προκατόχου μου διακόσια ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν προσετέθησαν τὰ νεωστὶ σὺν τῇ γενομένῃ ποσοτικῇ προσθήκῃ τῶν πενήκοντα πέντε πουργίων ἀπὸ τῆς γενικῆς διανομῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ χρέους τοῦ κοινοῦ καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου. Τὰ δὲ ἴδιά μου χρέη, ἃ ἐδαπανήθησαν εἰς τακτικὰ δωρίσματα, ἐν πόλει φιλοτιμήματα καὶ ἐλέη κἂν τῇ ἐπαρχίᾳ εἰς δῶρα προϋχόντων ἐξωτερικῶν καὶ ἡμετέρων χριστιανῶν συνεποσώθησαν ἄχρι τῶν πενήκοντα χιλιάδων.

Καὶ ἀρξαμένης τῆς ὁδοῦ διὰ τὸ φῶς ἐφθασα εἰς Φιλιππούπολιν κατὰ τὴν

εἰκοστὴν πρώτην Μαΐου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ δεκάτου ὀγδόου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἁγίων καὶ ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ὑποδεχθεὶς παρὰ τῶν εὐλογημένων μου χριστιανῶν προκριτῶν καὶ ἰδιωτῶν σὺν πάσῃ φιλοφροσύνῃ καὶ δεξιότητι. Ὁ δὲ πανάγαθος θεὸς γένοιτό μοι ὁδηγὸς τῶν πρακτικῶν, βοηθὸς καὶ ἀντιλήπτωρ ἐπὶ τὰ βάρη τοῦ ζυγοῦ μου τὰ τε πνευματικά καὶ ὑλικά καὶ διατηροῖ ἐν ὁμοιοῖα, εὐτυχίᾳ καὶ ἀκυμάντῳ διαγωγῇ πάντας τοὺς εὐλογημένους χριστιανοὺς τῆς ἐπαρχίας ταύτης καὶ τέλος ἀξιῶσοι πάντας ἡμᾶς ποιμένα τε καὶ ποιμνιον τῆς οὐρανόυ καὶ ἀνεκκλήτου μακαριότητος. Γένοιτο, γένοιτο. Ἔτι σωτηρίῳ 1818, Ἰουνίου 18. (1)

Handwritten signature in Greek script.

οὐκὰ χεῖρ' αὐτῆς ἐργασμένη ἐν τῇ χεῖρ' ἀγγελικῆς.

§ 6) Μόλις ἐκόπασεν ὁ ἐσωτερικὸς τῆς κοινότητος σάλος καὶ νέος κίνδυνος, ἐξωτερικὸς αὐτός, ἐπεκρεμασθῆ ἐπ' αὐτὴν σοβαρώτερος. Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1821 ἀνηγγέλθη ἡ ἐν Μολδοβλαχία κηρύξις ὑπὸ τοῦ Ἀλεξ. Ὑψηλάντου τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ γένους. Οἱ Φιλιππουπολίται Ἕλληνες, ὧν τινες τῶν ἀποδημούντων δι' ἐμπορικὰς τῶν ὑποθέσεις εἰς Ρωσσίαν καὶ Αὐστρίαν ἦσαν μεμνημένοι ὑπὸ τῶν ἐκεῖ φίλων τῶν καὶ συμπολιτῶν εἰς τὴν φιλικὴν ἐταιρείαν, ἐπεθύμουν βεβαίως ὡς σύμπαντες οἱ Ἕλληνες τὴν ἀνάστασιν καὶ ἀπολύτρωσιν τοῦ ἔθνους τῶν, ζῶντες ὅμως μεταξὺ συμπαγοῦς τουρκικοῦ καὶ Βουλγαρικοῦ πληθυσμοῦ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν οὐδέποτε διενεώθησαν, νὰ λάβωσι τὰ ὄπλα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν. Φόβος ὅμως κατέλαβε πάντας μὴ ὑποληφθῶσιν ὡς συνένοχοι ὑπὸ τῶν καχυπόπτων καὶ ἐξαγριωθέντων Μωαμεθανῶν καὶ ἐπαναληφθῶσιν αἱ καταδιώξεις καὶ αἱ σφαγαὶ τοῦ 1769. Εὐτυχῶς ἡ σώφρων διαγωγή καὶ ἡ σύντομος ἐνέργεια τοῦ Παΐσιου ἀπεσόβησε τότε τὸν κίνδυνον, πείσασα τὸν τε διοικητὴν καὶ τοὺς χωροδеспότας Τούρκους περὶ τῆς νομιμοφροσύνης καὶ τῆς πίστεως καὶ ἀπολύτου ὑπακοῆς τοῦ ποιμνίου τοῦ εἰς τὴν κραταιὰν αὐτοκρατορίαν. Ἄμα τῇ λήψει τῆς γνωστῆς συ.οδικῆς ἐγκυκλίου τῆς ἀποσταλείσης εἰς πάσας τὰς μητροπόλεις τοῦ οἰκουμενικοῦ κλίματος ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου πατριάρχου

1) Αἱ ἐν τῷ χειμένῳ ἀνορθογραφία ὑπογραμμίζονται. Λέξεις τινὲς εἶναι συντετιμημένοι, ὡς ἀντιγράφων συμπληρῶ. Τὸ ἐπισκεπτόμενος φαίνεται μοι lapsus calami ἀντὶ τοῦ ἐπισκεπόμενος ἐκ παραλλήλου τιθέμενον πρὸς τὸ προτασσόμενον ἐπισκιάζόμενος.— Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος σελ. νε—νε'.

μάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Ε', ὅστις προσεπάθησε νὰ καταστείλῃ τὸ ἐπαναστατικὸν πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων εἴτε ἐξ ἐνδομύχου πεποιθήσεως ὅτι πᾶσα βασιλεία εἶναι θεόθεν διωρισμένη καὶ ἡ τῶν Γραικῶν ψυχικὴ σωτηρία ἐξηρητάτο ἀπολύτως ἀπὸ τῆς τυφλῆς εἰς τὰς κρατούσας ἀρχὰς ὑπακοῆς (1) εἴτε ἐξ ἀδηρίτου ἀνάγκης ἐπιβεβλημένης ὑπὸ τῶν τότε περιστάσεων, ὁ Παῖσιος ἐνήργησε συντόμως κατὰ τὰς ὁδηγίας τῆς ἐγκυκλίου καὶ προσεῖλκυσε τὴν τῶν Τούρκων ἐμπιστοσύνην ἐπὶ τὴν κοινότητα τῆς Φιλιππουπόλεως. Ἴδου τί ἔγραψεν αὐτὸς πρὸς τὸν πατριάρχην περὶ τῆς ἐνεργείας του.

«Δύω θεσπεσίας εὐχετικάς μοι δεσποτικᾶς αὐτῆς ἐπιστολάς ἐν μιᾷ ἑβδομάδι εὐλαβῶς παρέλαβον, τὴν μὲν διὰ Τατάρεως (2) τῆς ὑψηλῆς Πόρτας πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν, τὴν δὲ διὰ Τατάρεως τοῦ ἐνδοξοτάτου ναζήρ ἄντ' ἐφένδη μας Βελῆ ἄγῃ, τὴν αὐτὴν ἔννοιαν περιεχούσας ἕνεκεν τῆς κακοτροπίας καὶ ἀγνωμοσύνης εἰς τὸ θεοφροῦρητον βασιλεῖον κρότος τῶν δύο ἐκείνων ἀποστατῶν καὶ παραχρηῖμα ἔκτοτε ὅλαις δυνάμεσιν ἀνεδυσάμην ταύτην τὴν ὑπόθεσιν μὲ πᾶσαν σπουδὴν καὶ ἄοκνον ἐπιμέλειαν καὶ μεταφράσας τὰ σταλθέντα μοι συνοδικὰ ἐκκλησιαστικὰ γράμματα εἰς τὴν βουλγαρικὴν διάλεκτον ἀπέστειλα εἰς ἕκαστον μέρος χριστιανῶν τῆς ταπεινῆς μὲν παροικίας μὲ ἐξεπίτηδες ἀνθρώπους μου καὶ πνευματικούς ταξιδιώτας νὰ ἀναγνωσθῶσιν εἰς ὅλα τὰ μέρη καὶ νὰ γείνωσι θαυμάσια καὶ γνωστὰ τὰ σωτήρια παραγγέλματα τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας εἰς πάντας τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους χριστιανούς καὶ πιστοὺς ραγιαδες τῆς κραταιοτάτης καὶ ἀητιήτου βασιλείας καὶ νὰ γείνωσι πασίδηλα τὰ ἐπιχειρήματα καὶ χαρσκέτια (3) τῶν κακοβούλων ἐκείνων καὶ νὰ φυλαχθῶσιν οἱ χριστιανοὶ ὡς ἀπὸ πυρᾶς ἀπὸ τὰ τοιαῦτα ὀργανιστήματα καὶ ἐπιβλαβέστατα ἐπιχειρήματα καὶ ζημιώδη ἀποτελέσματα ψυχῆ τε καὶ σώματι. Καὶ ἔκτοτε πάσαντα ἐσύναξα καὶ πάντας τοὺς ἐνταῦθα ἐγκριτωτέρους χριστιανούς τοὺς ἐν Φιλιππουπόλει ἀναγνώσας καὶ ἐπ' ἐκκλησίας τὰ συνοδικὰ γράμματα, ἔλαβον παρ' αὐτῶν τὰ πιστὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις αὐτῶν ἐγγυήσεως, οἵτινες εἶναι ὅλοι πιστοὶ ραγιαδες καὶ σκλάβοι τοῦ ὑψηλοτάτου δουβλετίου καὶ φυλάττουσιν ὡς δόγμα πίστεως τὴν πρέπουσαν εὐπείθειαν καὶ πᾶσαν ὑποταγὴν καὶ τὸ σατακάτι (4) εἰς τὸν γαληνότατον, δικαιοτάτον, κραταιοτάτον καὶ εὐσπλαχνικότατον ἡμῶν ἄνακτα, ὡς ἂν ὀποῦ ἐν ταύτῃ τῇ ἐποχῇ ζῶσιν ἐν ἀνέσει καὶ ἐλευθερίᾳ εἰς ὅλα τοὺς τὰ χρειώδη.

1) Ἴδε, *Κ. Κούμα*, αὐτόθι, τόμ. XII, σελ. 515.

2) Ὁ Βασιλικὸς ταχυδρόμος. Διότι Τάταροι ἦσαν κατ' ἀρχὰς οἱ ταχυδρόμοι ἱππεῖς, οἵτινες διέτρεχον τὰς κυριωτέρας ὁδικὰς ἀρτηρίας τῆς Τουρκικῆς αυτοκρατορίας. Ἐξ αἰτίας τούτων σταθμευόντων παρὰ τῇ ἀρχαίᾳ Βησσαπάρᾳ συνφασθὲν τὸ Τατάρ—παζαρτζήκ παρὰ τῷ ἄνω Ἔβρω.

3) Ἡ λ. τουρκικὴ—κινήσεις.

4) Ἡ λ. Τουρκικὴ—πίστις.

Διὸ καὶ ποιήσας κοινήν ἀναφορὰν ἐνυπόγραφον καὶ ἐνσφράγιστον ὑπέδειξα αὐτὴν τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἀγῶ ἐφένδῃ μας ναζήρ ἀγῶ ὀμιλήσας μετ' αὐτοῦ τὰ δέοντα καὶ τοῦ παρευρεθέντος κριτοῦ μουλᾶ ἐφένδῃ, (ὅτις κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἀναχωρεῖ διὰ τὰ αὐτόθι περαιωθείσης τῆς διορίας του) καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν αὐθεντοτόπων μπείδων, οἱ ὅποιοι ἅπαντες ὡμολόγησαν ὅτι ἀπὸ τὸν ραγιάν τους ἐνταῦθα εἶναι εὐχάριστοι καὶ ἀνύποπτοι λίαν, καθὼς καὶ ὁ ἴδιος ναζήρ ἀγῶ ἐφένδῃ μας γράφει ἰδίως εἰς τὴν ὑψηλὴν πόρταν, ἀποδεικνύων τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ πᾶσαν ὑποταγὴν εἰς τὸ σατακάτι τῶν ἐνταῦθα πιστοτάτων ὑψηλῶν· ἡ ὁποία κοινὴ ἀναφορὰ μετὰ τοῦ γράμματος τοῦ ἐνδοξοτάτου ναζήρ-ἀγῶ ἐφένδῃ μας Βελῆ ἀγῶ διὰ τοῦ ἰδίου Τατάρεως του προφθάνει ἐντὸς ὀλίγου εἰς βασιλεύουσαν μετὰ καὶ τοῦ ἐκδοθέντος Ἰλαμίου (1) παρὰ τῆς βασιλικῆς κρίσεως. Ταῦτα μὲν δουλικῶς εἰς ἀπάντησιν τῶν θεσπεσίων εὐχαικῶν μοι πατριαρχικῶν γραμμάτων· αἱ δὲ πανάγια καὶ θεοπειθεῖς ὑμῶν εὐχαὶ εἶσαν κἄμοι ἐν γήρατι ἤδη διατελοῦντι βαθεῖ καὶ σωματικῷ παθήματι φυλακτῆριοι καὶ ὄδηγοι διὰ βίον παντός.

Ἐν Φιλιππουπόλει ρωκα Ἀπριλίου ἦ'.

Τῆς Ὑμετέρας θεοσεβειστάτης καὶ σεβασμιωτάτης μοι Παναγιότητος δοῦλος εὐλαβεστάτος καὶ ὑποκλινεστάτος Φιλιππουπόλεως Παῖσος» (2).

§ 7) Τελευτῶν ἀντιγράφῳ καὶ τὴν ἐγγυητικὴν κοινήν πρὸς τὸν πατριάρχη Γρηγόριον τῶν Φιλιππουπολιτῶν ἐπιστολήν : (3)

«Ἐδεξάμεθα μεθ' εὐλαβείας τὴν εἰς ἡμᾶς τοὺς εὐτελεῖς ραγιαδες τῆς Φιλιππουπόλεως σταλεῖσαν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐπιταγὴν, διακελεύουσαν ἡμῖν περὶ τοῦ καθήκοντος χρέους τοῦ ραγιαλικίου ἡμῶν· ἐφ' ᾧ καὶ χάριτας ὁμολογοῦμεν τῇ ἀγιωτάτῃ τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ὅτι ὡς κοινὴ μήτηρ νουθετεῖ καὶ ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς αὐτῆς δούλους καὶ συμβουλεύει τὰ δέοντα. Ὅθεν διὰ τῆς παρουσίας ἡμῶν κοινῆς ἀναφορᾶς κατὰ χρέος ἀποδιδόντες τὰς δουλικὰς ἡμῶν προσκυνήσεις τῇ ὑμετέρᾳ θειοτάτῃ παναγιότητι καὶ τοῖς σεβασμιωτάτοις ἀγίοις γέρουσι, τοῖς τε πανεκλαμπροτάτοις καὶ τιμιωτάτοις προούχουσι καὶ προκρίτοις τοῦ γένους ἡμῶν ἀναφέρομεν ταπεινῶς, ὅτι ἀφοῦ ἔφθασαν ταῦτα τὰ ἱερὰ γράμματα ἀνυπερθέτως ἀνέγνώσθησαν ἐπ' ἐκκλησίας καὶ ἐδόθη εἰς ὅλους αὐτὴ ἡ εἶδησις καὶ κοινῶς καὶ ἰδίᾳ ἐκάστῳ καὶ ἔρουναν μετὰξὺ ἡμῶν ἐποίησαμεν καὶ ἐγγυήσει τῇ μετ' ἀλλήλων κατησφαλίσθημεν, ἀλλὰ θεῖον ἐλέει διὰ τῶν ὑμετέρων παναγίων εὐχῶν ὅλοι ἀπλῶς μικροί τε καὶ μεγάλοι ὡς εὐσεβεῖς ἀνέκαθεν καὶ ὀρθόδοξοι

1) λ. Τουρκικὴ=ἀπόφασις γραπτῆ.

2) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος, σελ. ια'. «ἴσον τῆς ἰδίας ἡμῶν ἐπιστολῆς σταλείσης πρὸς τὸν πατριάρχη» Φιλίπ. Παῖσος.

3) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος, σελ. ξθ'—Δ. «ἴσον τῆς ἐπιστολῆς ἐγγυητικῆς κοινῆς πρὸς τὸν πατριάρχη κύριον Γρηγόριον».

καὶ πτωχοὶ μὲν, ἀλλὰ πιστοὶ καὶ σατικανέ (1) ραγιάδες τῆς κοινῆς ἡμῶν εὐ-
 εργέτιδος κραταιᾶς βασιλείας ὡς δόγμα πίστεως ἀσφαλῶς φυλάττομεν τὴν
 εἰς τοὺς κρατοῦντας ἡμῶν χρεωστουμένην ὑποταγὴν καὶ εὐπείθειαν καθότι
 εἰς τὸ ἐά μου (2) (;) τοῦτο τοῦ κραταιοῦ δεβλετίου πλουσιοπαρόχως καθ'
 ἐκείνην ἀπολαμβάνομεν τὰ βασιλικά ἐλέη ὑπὸ μηδενὸς διόλου ἐνοχλοῦμε-
 νοὶ οὔτε εἰς τὰ μικρὰ ὑποστατικά ἡμῶν οὔτε εἰς τὴν τιμὴν οὔτε εἰς τὴν
 θρησκείαν, ἀλλὰ ζῶντες διὰ πάντα ἐν πάσῃ ἀνέσει καὶ ἡσυχίᾳ καὶ μάλιστα
 εἰς τὰς λαμπρὰς καὶ εὐτυχεῖς ἡμέρας τοῦ νῦν κραταιοτάτου, δικαιοτάτου
 καὶ εὐσπλαχνικωτάτου ἡμῶν ἀνακτος. Ὅθεν ὅλοι ὁμοῦ σὺν γυναιξὶ καὶ τέ-
 κνοις οὐ παύομεν νύκτα καὶ ἡμέραν καθικετεύοντες αὐτὸν τὸν ἐπουράνιον
 καὶ πολυέλαιον θεὸν ὑπὲρ τῆς μακροχρονίου ζωῆς καὶ υγείας τοῦ κράτους
 καὶ ἵνα διαωνίξῃ τὸ κράτος αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ τελείᾳ πανευδαιμόνως καθυ-
 ποιάτων ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ πάντα ἐχθρὸν καὶ παθεῖμον. Οὐχ' ἤττον
 δὲ ἐσμὲν εὐχάριστοι καὶ δοατζήδες (3) εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ, καθότι ἠλέησεν
 ἡμᾶς τὸν φακίρ φουκαρᾶν (4) ραγιάν αὐτοῦ τῇ ἀποστολῇ εἰς τὸν τόπον ἡμῶν
 ἐνὸς τοιοῦτου φρονίμου, φιλοδικαίου καὶ φιλοπτύχου διοικητοῦ καὶ ἡγεμό-
 νος τοῦ ἐνδοξοτάτου ναζήρ ἡμῶν Βελή ἀγᾶ κἀπητζήμπαση, ὅστις ὡς σαδι-
 κανέ (5) τῆς κραταιᾶς βασιλείας εὐχὴς ἀφοῦ ἦλθεν εἰς τὸν τόπον μας,
 πρώτην φροντίδα ἀνέλαβε τὸ σῶσαι ἡμῶν τῶν πτωχῶν ραγιάδων φρον-
 τίζων κατὰ πάντα διὰ τὴν κοινὴν ἡμῶν ἀνέσιν καὶ ἡσυχίαν. Ταῦτα μὲν δου-
 λικῶς· αἱ δὲ πανάγια καὶ θεοπεπλητῆς αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν πᾶσιν ἡμῖν σκέπη
 διὰ βίου καὶ σωτηρία. αωκα', Ἀπριλίου α^η.

Τῆς ὑμετέρας θειοτάτης καὶ σεβασμωτάτης ἡμῖν παναγιότητος
 Δοῦλοι ταπεινότατοι.

† Φιλιππουπόλεως Παῖσιος

† Ὁ οἰκονόμος Κωνσταντίνος ἱ-

[ερεὺς

† Ὁ σακκελλάριος Ἐμμανουήλι-

[ερεὺς

† Ὁ σακκελάριος Ἰωάννης ἱερεὺς

† Ὁ πρωτονοτάριος Ἰωάννης ἱ-

[ερεὺς

Ὁ ἱερομνήμων Βασίλειος ἱερεὺς

Οἱ ἐκ κωμοπόλεως Στενιμάχου

X' Νικόλαος Κωνσταντίνου

X'' Κοσμᾶς Ἀγγέλου

Χρυσάφης Ἀγγέλου

Ἀναστάσιος Χρυσάφη

Ἰωάννης Θεοδοσίου Σκλαβούης

Δημήτριος Μιχαὴλ Κύρου

Πέτρος Παπᾶ Σαοῦλ

Πέτρος Γεωργίου Ράνου

Στουγιάννης Θεοδώρου

Ἀγγελῆς Κοκόσης

Δημήτριος X'' Γιαννάκη».

Εἶτα ἀκολουθοῦσιν ὑπογραφαὶ
 τῶν ἐπισημοτέρων κατὰ ρουφέτια
 μαϊστόρων προὑπογράφοντος τοῦ
 πρωτομαϊστορος ἐκάστης συντε-
 χνίας.

1) ἡ λ. Τουρκικὴ *εὐχὴς*

2) ἡ λ. Τουρκικὴ *εὐχίθαι*

3) ἡ λ. Τουρκικὴ=εὐχέται.

4) ἡ λ. Τουρκικὴ=δυστυχῆ, πτωχόν.

5) ἡ λ. Τουρκικὴ=πιστός.

Ὅττω φέρονται τοῦ ἐσναφίου τῶν ἀμπατζήδων 9 ὑπογραφὰι μαϊστόρων, τοῦ τῶν καυταντζήδων 6, τοῦ τῶν γουναράδων 7, τοῦ τῶν μπακάληδων (παντοπωλῶν) 10, τοῦ τῶν κοίμτζήδων (χρυσοκόων) 2, τοῦ τῶν καζαντζήδων (χαλκουργῶν) 6, τοῦ τῶν ραπτάδων 5, τοῦ τῶν δολγκέρηδων (κιστῶν) 4, τοῦ τῶν ἀσταριτζήδων (ὑφαντῶν) 2, τοῦ τῶν ψωμάδων (ἀρτοποιῶν) 3, τοῦ τῶν καζάσηδων (μεταξουργῶν) τοῦ τῶν παπουτσήδων 3, τοῦ τῶν μουμιτζήδων (κηροποιῶν) 3, τοῦ τῶν μπακτζεβάνηδων (κηπουρῶν) 4, τοῦ τῶν ταχτατζήδων (ξυλεμπόρων) 2 καὶ 2 τῶν τζορμπατζήδων τῶν ἐν τῇ πόλει Παυλικιάνων.

§ 8) Ὁ Παῖσιος, γέρον ἤδη, νοσήσας πιθανῶς ἐκ τῶν συγκινήσεων καὶ κόπων, εἰς οὓς ὑπεβλήθη κατὰ τοὺς ἀνωμάλους χρόνους τῆς ἐν Φιλιππουπόλει ἀρχιερατείας του, ἀπέθανε, διάδοχος δὲ αὐτοῦ ἐγένετο τῷ 1822 ὁ Σαμουήλ, ὅστις ἐλθὼν εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὰς ἐπιχωρίους τουρκικὰς διοικητικὰς ἀρχάς, ⁽¹⁾ αἵτινες ἤρξαντο καταδιώκουσαι τοὺς Φιλιππουπολίτας ὡς μεμνημένους εἰς τὴν φιλικὴν ἔταιρείαν, προέβησαν δὲ καλίστα καὶ εἰς ἀπαγορισμούς τινων ὡς τοῦ Χ' Σκάρλου Ἰωάννου ⁽²⁾ πάππου τοῦ ἐν Ὀδησῶ μεγάλου ἐθνικοῦ εὐεργέτου Γρηγορίου Μαρμασή, καὶ γενόμενος ὑπόπιτος καὶ κινδυνεύων ἀνεκλήθη ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ὅπου ἠναγκάσθη νὰ παρατηρήσῃ ψηφισθέντος μητροπολίτου τῇ 26ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ 1824 τοῦ Νικηφόρου Λεσβίου. Οἱ Φιλιππουπολίται, οἵτινες ἠγάπησαν τὸν Σαμουήλ διὰ τὴν καλὴν τοῦ καὶ ἔμφορα ποιμαντικὴν διὰ κοινῆς ἀναφορᾶς ἐξητήσαντο παρὰ τοῦ πατριαρχείου τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, ἀλλὰ δὲν εὐσηκούσθησαν. Ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς ταύτης, συνταχθείσης ὑπὸ τοῦ οἰκονόμου Κωνσταντίνου ἱερέως περιεσώθη ἐν τοῖς ἐγγράφοις τῆς ἱεραῆς μητροπόλεως (νῦν Βουλγαρικῆς), ἣτις ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Τὴν ὑμετέραν θεοτάτην καὶ σεβασμιωτάτην ἡμῖν παναγιότητα σὺν τῇ περὶ αὐτὴν ἀγία καὶ ἱερά συνόδῳ τῶν σεβασμιωτάτων ἀγίων γερόντων δουλικῶς προσκυνουμένων καὶ τὴν χαριτόβρυτον αὐτῆς δεξιὰν πανευλαβῶς ἀσπαζόμεθα, ἦν διατηροῖ τὸ θεῖον ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερία μετὰ μακροζωίας καὶ ἀκλονήτου διαμονῆς ἐπὶ τοῦ παναγίου καὶ οἰκουμενικοῦ αὐτῆς θρόνου πρὸς σύστασιν καὶ καταρτισμὸν παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, καύχημά τε καὶ σκέπην ἡμῶν τῶν εὐτελῶν αὐτῆς δούλων. Μετὰ τὴν δουλικὴν ἡμῶν ἐδαφιαίαν προσκύνησιν ἱκετικῶς ἀναφέρομεν τῇ κοινῇ ἡμῶν μητρὶ ἀγιωτάτῃ τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ περὶ τοῦ σεβασμιωτάτου ἡμῶν ἀρχιερέως ἀγίου Φιλιππουπόλεως κυρίου Σαμουήλ, ὅτι

1) Τσουκαλά, Γ. αὐτόθι σελ. 84.

2) Ἐν πρακτικῷ τῆς ἱεραῆς μητροπόλεως, κώδικ. σελ. 93 ὑπογράφεται Χ' Σκάρλας Μαρμασή.

ὄλοι ἀπλῶς οἱ ἐπαρχιῶται του καὶ ταπεινοὶ δοῦλοί της, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, εἴμεθα κατὰ πάντα εὐχαριστημένοι ἀπὸ τῆς αὐτοῦ πανιερότητος, ὡσαύτως καὶ ἡ πανιερότης ἀφ' ἡμῶν. Διὸ παρὰ πάντων κοινῶς τιμᾶται καὶ ἀγαπᾶται ὡς πνευματικὸς ἡμῶν πατήρ καὶ νόμιμος καὶ κανονικὸς ἡμῶν ἀρχιερεὺς διὰ τὴν καλὴν αὐτοῦ καὶ ἔμφρονα ποιμαντικὴν, ἣν ἔδειξε καὶ δεικνύει πάντοτε ἐπαγρυπνῶν καὶ φροντίζων ὑπὲρ τοῦ λογικοῦ αὐτοῦ ποιμνίου κοινῶς τε καὶ ἰδίᾳ ὑπὲρ ἑνὸς ἐκάστου καὶ μὴ διαλείπων καθ' ἡμέραν ἔργω τε καὶ λόγῳ διδάσκειν ἡμᾶς τὰ πρὸς σωτηρίαν καὶ ὅσα καθήκοντα εἰς τὸ πιστὸν ραγιαλίκιον· ἀλλὰ καὶ οἱ ταπεινοὶ δοῦλοι της, παναγιώτατε καὶ σεβασμιώτατε αὐθιέντα καὶ δεσπότα, ὡς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι ἀνεκαθεν, καὶ πτωχοὶ μὲν, ἀλλὰ πιστοὶ ἐκ προγόνων καὶ σαδικανὲ ραγιαδες τῆς κοινῆς ἡμῶν τροφῆς καὶ εὐεργέτιδος κραταιᾶς βασιλείας ὡς δόγμα πίστεως φυλάττομεν ἀκριβῶς τὴν εἰς τοὺς κρατοῦντας ἡμῶν χρεωστομένην κατὰ πάντα ὑποταγὴν καὶ εὐπέθειαν. Ὅθεν καὶ ἀπαξάπαντες σὺν γυναιξὶ καὶ τέχνιοις οὐ παύομεν νίκτα κοὶ ἡμέραν καθικετεύοντες αὐτὸν τὸν ἐπουρανίον καὶ πολυέλεον Θεὸν ὑπὲρ τοῦ κραταιοτάτου, δικαιοτάτου καὶ εὐσπλαχνικωτάτου ἡμῶν ἀνακτος (οὗ τὸ κράτος εἴη ἀήττητον καὶ ὑπὸ ἀντιβέβητον εἰς τοὺς αἰῶνας), καθότι ἄφθονα καὶ πλουσιοπάροχα ἀπολαμβάνομεν καθ' ἐκάστην τὰ βασιλικά αὐτοῦ ἐλέη, οὐχ ἦττον δὲ καθότι ἐπεσκέψατο καὶ ἠλέησεν ἡμᾶς τὸν φακίρ φουκαρᾶν ραγιαῖν του, ἐξαποστείλας εἰς τὸν τόπον ἡμῶν ἕνα τοιοῦτον σεβάσιμον γέροντα, φρόνιμον κατὰ πάντα φιλοσόφιον καὶ φιλόπτωχον διοικητὴν καὶ ἡγεμόνα, τὸν νῦν ἐνδοξότατον νασήρην μας Χ' Ὀσμᾶν ἀγᾶ, ὅστις, ὡς σαδικανὲς καὶ πιστὸς καθ' ὅλα τῆς κραταιᾶς βασιλείας, φροντίζει ὅλους δι' ὅλου διὰ τὴν ἄνεσιν καὶ ἡσυχίαν παντὸς τοῦ τόπου, ἐξαιρέτως δὲ διὰ τὸ σιανέτι τοῦ φακίρ φουκαρᾶ ραγιαῖ, προσπαθῶν κατὰ πάντα τρόπον διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν μετὰ φόρους εὐποιίας καὶ χαίρειας (1). Ταῦτα μὲν δουλικῶς ἐπειδὴ δὲ εἴχα ὑποψία μήπως τινὲς ἰδιόρρυθμοὶ ἔγραψαν αὐτόσε εἰς τὴν ἀγιωτάτην τοῦ Χριστοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν κατὰ τοῦ ἀρχιερέως ἡμῶν κάποια ἀνύπαρκα, θέλοντες νὰ ταράξωσιν τὴν ἡσυχίαν ἡμῶν τε καὶ τῆς ἐκείνου πανιερότητος, διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν θερμῶς, εἰ ἔστι τι τοιοῦτον, τὸ γράμμα ἐκεῖνο, ἂν εἶναι ὄρισμός τις νὰ σταλῆ πρὸς ἡμᾶς τοὺς δούλους της διὰ νὰ ἐξελέγξωμεν κατὰ πρόσωπον τοὺς τοιοῦτους φιλοταράχους καὶ νὰ παύσωσι τὰς κακοηθείας των. Οὕτω παρακαλοῦμεν καὶ αὐθις, αἱ δὲ πανάγια καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι εἶησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς σκέπη καὶ σωτηρία.—Τῆς ὑμετέρας θειοτάτης καὶ σεβασμιωτάτης ἡμῖν παναγιότητος δοῦλοι ταπεινότατοι.—αωκδ^ο Ἰουλίῳ θ'».

1) λ. Τουρκιῆ=χαίρειας.

Προσθήκαι καὶ συμπληρώματα εἰς τὰ περὶ τοῦ
μητροπολίτου Παΐσιου.

Μετὰ τὴν εἰρήνευσιν καὶ τὴν ἐπελθοῦσαν γαλήνην παρὰ τῇ κοινότητι Φιλιππουπόλεως ὁ Παΐσιος ἔστρεψε τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν ἑλληνικὴν κεντρικὴν σχολὴν καὶ τὸ νοσοκομεῖον (ὀσπιτάλια) τῆς κοινότητος. Ὁθεν τῇ 15ῃ Ἰανουαρίου τοῦ 1819 ἐν γενικῇ τῶν πολιτῶν συνελεύσει ἐξέλεξε καὶ διώρισεν ἐκ τῶν προκρίτων καὶ εὐπολήπτων πολιτῶν ἑπταμελῆ μὲν ἐπιτροπεῖαν διὰ τὴν σχολὴν, πενταμελῆ δὲ διὰ τὸ νοσοκομεῖον: «Σὺν θεῷ ἀγίῳ γνώμῃ κοινῇ πάντων τῶν ἐν Φιλιππουπόλει εὐσεβῶν χριστιανῶν διωρίσθησαν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκλογῇ καὶ συναινέσει ἐπίτροποι τῆς μὲν ἐν Φιλιππουπόλει ἑλληνικῆς σχολῆς οἱ τιμιώτατοι κύριοι.... τοῦ δὲ ἐν Φιλιππουπόλει νοσοκομεῖου οἱ τιμιώτατοι....»,¹⁾ ὅπως ἔχουσι τὴν ἐποπτεῖαν καὶ τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν τῶν κεφαλαίων αὐτῶν πρὸς προαγωγὴν καὶ βελτίωσιν ἀμφοτέρων τῶν εὐαγῶν ἰδρυμάτων. Θεωρηθέντος δὲ καὶ ἐλέγχθέντος τοῦ λογαριασμοῦ ὄλων τῶν κεφαλαίων τῆς χρηματικῆς καταστάσεως τῆς τε σχολῆς καὶ τοῦ νοσοκομεῖου τῇ 2 Φεβρουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀτινα ἦσαν ὑπὸ ἐτήσιον τόκον δέκα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐν ὀμολογίαις παρὰ ταῖς κοινότησι τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῖς ρουφετίοις τῆς πόλεως συμποσούμενα εἰς γρ. 39564:26 ἀπηθύνηε πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικόν του ποίμνιον τὴν δε' τὴν ἐγκύκλιον: «Ἐντιμώτατοι κληρικοί, εὐσεβέστατοι ἱερεῖς οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις τῆς πολιτείας ταύτης καὶ χρησιμώτατοι πραγματευταὶ καὶ τιμιώτατοι πρωτομαῖστορες τῶν ρουφετίων καὶ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, χάρις εἴη ὑμῖν ἀπὸ θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις. Ἐκ πάντων τῶν ἔργων καὶ πράξεων, ὅσα συντείνουσι καὶ ὠφελοῦσιν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, τὸ μέγιστον καὶ ὠφελιμώτερον εἶναι ἡ παιδεία καὶ ἡ μάθησις, ὡσάν ὁποῦ ὠφελεῖ καὶ κοσμεῖ τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὰ δύο καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα καθότι ἡ ψυχὴ διὰ τῆς θείας διδασκαλίας, νοθεσίας καὶ σοφῆς παραινέσεως τῶν διδασκάλων μεταπλάττεται ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ ἀπ' ἀγριοπλάστου ἐγκεντριζέται εἰς καλόπλαστον κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον· κατὰ δὲ τὸ σῶμα ὠφελεῖ, καθότι κάμνει τὸν ἄνθρωπον ἔμπειρον, πρακτικὸν καὶ ἄξιον εἰς καθὲν ἐπιχείρημα, εἴτε πολιτικὸν εἴτε πραγματικόν· διὰ τοῦτο ὁ σοφὸς Σολομῶν ταύτην τὴν σοφίαν καὶ μάθησιν ὑπερεπαινῶν τὴν ὀνομάζει ὅτι ἐστὶ τιμιωτέρα χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτελῶν, καὶ ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς λέγει: σοφίας οὐ κατισχύσει ποτὲ κακία· καθότι διὰ τῆς μαθήσεως καὶ σοφίας περιφράττει ὁ ἄνθρωπος τὸν ἑαυτὸν του καὶ διαφυλάττει ἀπὸ τὰς κακίας

1) Κώδικ. ἱερᾶς μητροπόλεως (1794-1856) σελ. 56.

καὶ τὰς ἐνέδρας τῶν ὁρατῶν καὶ ἀορατῶν ἐχθρῶν καὶ εἰς ὅσας πολιτείας καὶ χώρας καὶ κομποπόλεις ἐμφιλοχωρεῖ ἡ τοιαύτη σοφία καὶ μίθησις καὶ φήμην ἔχουσιν αἱ τοιαῦται πόλεις παρὰ πᾶσι καὶ εὐτυχίαν μεγάλην. Διὸ καὶ ἡμεῖς ἐπιθυμοῦντες καὶ τὴν πρόοδον ὑμῶν τῶν πνευματικῶν τέκνων μας θέλομεν νὰ ἐνεργῆται ἀκαταπαύστως ἐν ταύτῃ τῇ πολιτείᾳ ἢ μίθησις καὶ ἡ παιδεία εἰς τὰ φίλτατα τέκνα σας· διὸ ἀναλαμβάνετε φροντίδα ὑπὲρ συστάσεως καὶ καλλιέργειας τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου ἐδιωρίσαμεν ἐπιτρόπους τούτου μὲ κοινήν γνώμην καὶ σύνασιν τὸν τε κύρ Ἰωάννην Σλαβοῦτα, ἰὸν κύρ Ἀθανάσιον Γεωργίου Πολίτογλου, τὸν Χ΄ Κωνσταντῖνον Παπα-Δημητρίου, τὸν κύρ Νικόλαον Γιαζιτζῆν, τὸν κύρ Γρηγόριον Δόνιζογλου, οἱ ὅποιοι ὄντες καλοπαιδείοι καὶ φιλογενεῖς θέλουσιν ἔχει πᾶσαν πρόνοιαν καὶ φροντίδα, ὑπὲρ συστάσεως καλῆς οἰκονομίας καὶ βελτιώσεως τοῦ αὐτοῦ σχολείου καὶ προκοπῆς τῶν ἐν αὐτῷ μαθητευόντων. Ἀλλ' ἐπειδὴ παραγγελίαν εὐαγγελικὴν (ἔχομεν) διὰ νὰ προνοοῦμεθα καὶ νὰ ἐπισκεπιόμεθα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς μας χριστιανικοὺς ἀσθενεῖς καὶ πτωχοὺς, ξένους καὶ ἄπορους. Ἐποῦ εὐρίσονται ἐν τοῖς νοσοκομείοις κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἀνάγκην ἀσθενεῖς ἡμῶν καὶ ἤλθετε πρὸς με», καθότι ἡ εὐσπλαγία καὶ ἡ ἐλεημοσύνη πρὸς τοὺς τοιούτους, εἶνε ὑπερτέρα πασῶν τῶν ἀρετῶν, διὰ τοῦτο καθόντες φροντίδα ἐδιωρίσαμεν καὶ ἐν αὐτοῖς ἐπιτρόπους κατ'ἰδίαν ἐνοικιστῶν τῶν ἐντιμωτάτους κύρ Χ' Παῦλον Τζόνου, κύρ Γιαννίκην Βελίου πρωτομοστορα, κύρ Λιαμαντῆν Γούναρη καὶ κύρ Γιαννίκην Κάνταρτζῆν καὶ κύρ Χριστόδουλον Νακατζόγλου διὰ νὰ ἔχωσι φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν τῶν ἐκεῖσε διακειμένων χριστιανῶν, πτωχῶν καὶ ξένων, ἀγωνιζόμενοι μετ' ἐπιμελείας καὶ προθυμοποιούμενοι διὰ τὴν κυβέρνησιν καὶ καλὴν κατάστασιν τῶν νοσοκομείων. Ὁ δὲ πανάγαθος Θεὸς ἀποδώσῃ τοῖς ἄνωθεν εἰρημένους ἐπιτρόπους τοῦτε Ἑλλ. σχολείου καὶ τοῦ νοσοκομείου ἕνεκα τῶν ἐκδουλεύσεων καὶ κόπων αὐτῶν τὴν ἀντιμισθίαν ἄνωθεν ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Ὅποιος δὲ ἔχει ἀφιέρωμα νὰ προσφέρῃ εἴτε εἰς τὸ σχολεῖον εἴτε εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ἰδιαίτερος τοῦ μὲν σχολείου ἐδιωρίσθη σακουλλάριος ὁ κύρ Ἀθανάσιος Γεωργίου Πολίτογλου, τοῦ δὲ νοσοκομείου ὁ κύρ Χ' Παῦλος Τζόνου καὶ εἰς αὐτῶν τὰς χεῖρας νὰ δίδῃ ἕκαστος ὅ,τι βούλεται καὶ θέλει νὰ ἀφιερῶσῃ. Οὕτω γινώσκετε πάντες· ἡ δὲ εὐχὴ τῆς ἡμῶν ταπεινότητος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἐπιφάνεια τοῦ Φιλιππουπόλεως Παῖσιος ὑποκυροῖ» (*).

Περὶ τοῦ ἐν Φιλιππουπόλει θανάτου τοῦ Παῖσιου καὶ τῆς διαδοχῆς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Σαμουήλ ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθος εἰδήσις:

1) Κώδικ. ἱερ. μητροπόλεως (1794—1856) σελ. 86—87.

«Τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Φιλιππουπόλεως κυρίου Παῖσιου γήρα πῖονι καὶ ἀσθενείᾳ τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος καὶ εἰς τὰς αἰωνίας μονὰς μεταστάντος, ψήφοις κανονικοῖς καὶ ἐκλογῇ τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας ἐψηφίσθη καὶ ἐχειροτονήθη ὁ ἤδη εὐκλεῶς ἀρχιερατεύων πανιερώτατος καὶ σεβασμώτατος ἅγιος Φιλιππουπόλεως κύριος κύριος Σαμουήλ καὶ ἔλαβε τὴν πηδαλιουχίαν καὶ πνευματικὴν ποιμαντορίαν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας· ἐξ ὅτου καὶ ἄρχονται καταγράφεσθαι ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι ἅπασαι αἱ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς αὐτοῦ σεβασμότητος συμπίπτουσαι ὑποθέσεις, τὰ τε ἐξοφλητικὰ καὶ ἐπιτροπικὰ καὶ ὅσα ἂν ἔθος ἦν καὶ γράφεσθαι καὶ φυλάττεσθαι. αὐαβ', Ἰανουαρίου κέ'» (1).

1) Κώδικ. ἱερῶς μητροπόλεως (1794—1856), σελ. 89.